

עליה לדעת

מסמך הסכמה

מסמך הסכמה זה פותח לצורך זיהוי וגיבוש המידע שנשים ובני משפחתן צריכים לדעת על סרטן השחלות, על מנת להשיג שיפור משמעותי במצבן של נשים בהן אובחנה המחלה. ENGAGe, רשת אירופית של קבוצות הסברה למחלות סרטן גניקולוגי, כינסה כוח משימה הכולל אנשי מקצוע מובילים מתחום שירותי הבריאות ונציגות של אנגודות התומכות בנשים שחלו בסרטן השחלות, על מנת לסקור את המצב הקיים, לזהות פערים בידע ולהגיע להסכמות על המידע החיוני שכל אישה צריכה לדעת על מחלה זו.

מטרות כוח המשימה, בסופו של דבר, הן להעלות את המודעות לסרטן השחלות, לגורמי הסיכון למחלה, לאבחון המוקדם ולאפשרויות הטיפול.

סרטן השחלות – תמונת מצב נוכחית

סרטן השחלות הוא מחלה קשה המסכנת חיים. סרטן השחלות מדורג בעולם במקום השביעי מבין מחלות הסרטן השכיחות בקרב נשים, והוא גורם ליותר מקרי מוות מכל סרטן אחר במערכת הרבייה הנשית.¹ באירופה, שבע נשים מתות מסרטן השחלות בכל שעה.²

התסמינים של סרטן השחלות (כגון כאבי בטן, נפיחות בבטן, קשיי אכילה, תחושת מלאות) דומים לעתים קרובות לאלה של מצבים שכיחים אחרים, לכן עלול להיות קושי באבחון המחלה. עם זאת, אם תסמינים אלה שכיחים ונמשכים לאורך זמן, הם עלולים להוות סימן להמצאות סרטן השחלות. אבחון בשלב מוקדם של המחלה מעלה את סיכויי הריפוי.³

הסיכון לפתח סרטן השחלות מושפע ממספר גורמים, כולל גיל, היסטוריית יילודה והיסטוריה משפחתית של סרטן השד וסרטן השחלות. הסיכון לסרטן השחלות גבוה יותר אצל נשים בעלות מאפיינים גנטיים תורשתיים, המהוות 10-15% ממקרי סרטן השחלות.⁴ בישראל, כ-30-40% ממטופלות סרטן השחלות (בעיקר ממוצא אשכנזי), פיתחו את המחלה כתוצאה מנטייה תורשתית.

שיעורי הריפוי מסרטן השחלות תלויים בגורמים שונים כגון השלב בו אובחנה המחלה, איכות הטיפול וסוג הגידול שאובחן.

סרטן השחלות מוגדר כעת כקבוצת מחלות שנדרש להן ניהול פרטני, במרכזים המתמחים בטיפול בסרטן גינקולוגי-ביחידות גינקו-אונקולוגיות. טיפולים חדשים ומבטיחים נבדקים כעת, ומחקר מתמשך מביא תקווה להארכת חיים ואיכות חיים משופרת לנשים.

השוני בידע ובטיפול במדינות אירופה

לכל מדינה מערכת שירותי בריאות משלה, ולמרות שהאתגרים משתנים בין המדינות, גילוי מוקדם של סרטן השחלות מהווה קושי בכל רחבי אירופה, כאשר הן רופאי המשפחה והן החולות אינם מודעים לתסמיני המחלה. בהעדר תכנית סקר יעילה לאבחון מוקדם של סרטן שחלות, אבחון שגוי הינו שכיח וקיים גם חוסר בידע לגבי גורמי סיכון משפחתיים, במיוחד בקרב גברים. באזורים מסוימים באירופה, אבחון סרטן כרוך בסטיגמה, דבר המקשה על נשים לפנות בבקשת סיוע.

בחלק מהמדינות קיימות תכניות בריאות ברמה הלאומית המאפשרות תקשורת קלה יותר בנוגע למחלה. קיימים גם מרכזים המתמחים בסרטן השחלות, אך יש שוני בזמינות מרכזים אלה ואיכות הטיפול בבתי החולים הציבוריים אינה עקבית.

הצהרת מסמך הכוונות של 'עליה לדעת'

עליה לדעת כייש מה לעשות בנוגע לסרטן השחלות. מטרת 'עליה לדעת' הוא להבטיח כי כל הנשים תהינה מצוידות במידע שלהלן אודות סרטן השחלות, על מנת לאפשר להן לבצע בחירות מושכלות לגבי מניעה, אבחון מוקדם וטיפול מיטבי. בנוסף, על רופאי המשפחה לעבוד יחד עם הנשים לזיהוי מהיר יותר של תסמיני סרטן השחלות על מנת לאפשר אבחון מוקדם.

עליה לדעת

על כל הנשים להיות מצוידות במידע שלהלן על מנת להבטיח להן את הסיכוי הטוב ביותר לאבחון מוקדם ולהעלאת סיכויי הריפוי שלהן מסרטן השחלות. הקמפיין אף יעלה את המודעות לצורך בהמשך המחקר ובמציאת דרכים חדשות למניעה, אבחון מוקדם וטיפול.

עליה לדעת

הסיכון שלה וכיצד להפחית אותו

עליה לדעת

אם היא נמצאת בסיכון לסרטן השחלות ומה ניתן לעשות על מנת להפחית את הסיכון, למשל:
על האישה לפנות לרופא אם היא מודאגת לגבי הסיכון שלה לפתח סרטן השחלות. הסיכון שלה עלול להיות מוגבר אם קיימת במשפחתה היסטוריה של סרטן השד, המעי הגס, השחלות או הרחם. הרופא שלה יכול לספק ייעוץ בנוגע לסיכון משפחתי ובמידת הצורך לארגן בדיקה גנטית, כגון בדיקת מוטציות BRCA1 או BRCA2⁴. אם היא נמצאת בסיכון גבוה, יש לה אפשרות לעבור ניתוח כריתת השחלות והחצוצרות. ראיות מסוימות מראות גם כי ניתן להפחית את הסיכון לסרטן השחלות באמצעות שימוש בגלולות למניעת הריון. בנוסף, בחלק מהמרכזים ניתן לקבל תמיכה רגשית לנשים בסיכון גבוה.

עליה לדעת

עליה לדעת את חשיבות האבחון וההתערבות המוקדמים. ככל שהאבחון מוקדם יותר, כך סיכויי הריפוי טובים יותר. על כל אישה לדעת כי התסמינים הנפוצים ביותר הם:

- כאבים ממושכים בבטן ובאגן, שאינם חולפים
- בטן גדולה יותר / נפיחות מתמשכת - לא נפיחות שבאה והולכת
- קשיי אכילה ותחושת מלאות מהירה או חוסר תיאבון

יתכן כי תחוה גם:

- צורך ו/או תכיפות מוגברים במתן שתן
- עייפות מוגברת
- שינוי בהרגלי המעיים
- כאב גב
- דימום לאחר גיל המעבר

אם תסמינים אלה מתמשכים ואינם רגילים, חשוב שתפנה לרופא.

עליה לדעת

מתי לנקוט פעולה

עליה לדעת

כי היא צריכה לפנות לרופא אם היא חווה תסמינים מתמשכים, ועל הרופא לשאול על היסטוריה משפחתית של סרטן על מנת לזהות אם קיים סיכון מוגבר לסרטן. עליה לדעת כי סרטן השחלות עלול להופיע בכל גיל, וכי ההחלמה מותנית בגורמים רבים ושונים, כגון השלב בו אובחנה המחלה איכות הטיפול וסוג הגידול שאובחן.

כיצד להתמודד עם האבחון

עליה לדעת

כי היא יכולה להתמודד ולהתגבר על סרטן השחלות. קיימים מרכזים מתמחים המספקים הן תמיכה רגשית והן טיפול במחלה, כולל בדיקות גנטיות אם קיימת היסטוריה משפחתית, ניתוחים וטיפולים אופטימאליים בעת האבחון. בישראל, אישה המאובחנת בסרטן השחלות או השד בגיל צעיר מופנית לייעוץ גנטי בכל מקרה. בנוסף, היא זקוקה למידע על סוג הטיפול הטוב ביותר ועל זמינות ניסויים קליניים במהלך התמודדותה עם המחלה. עליה לדעת כי היא אינה לבד, כי היא יכולה לקבל תמיכה ומידע אמין מארגוני חולים שונים, מרשתות חברתיות וממשפחתה וחבריה, וכי קיים ייעוץ זמין שיסייע לה להתמודד עם המחלה. עליה לדעת כי ניתוחים משמרי פוריות בחולות צעירות אפשריים במקרים מסוימים, וכי חולות מבוגרות יותר יכולות לקבל ייעוץ וניהול פרטני, בהתאם לנושאים הרפואיים הכרוכים בכך.

חברי כוח המשימה SNTK

(שמות לפי סדר אלפביתי לפי שם משפחה)

Antra Altmane, Society "Dzivibas Koks", Latvia
Elisabeth Avall-Lundqvist, Karolinska University hospital & Karolinska Institute, Sweden
Dearbhla Bayle, Supporting Ovarian Cancer Knowledge (SOCK), Ireland
Louise Bayne, Ovacome, UK
Jane Bryce, Istituto Nazionale per lo Studio e la Cura dei Tumori Naples, Italy
Nicoletta Cerana, ACTO Onlus, Italy
Paz Ferrero, Asociación de Afectados por Cáncer de Ovario (ASACO), Spain
Eitan Friedman, The Chaim Sheba Medical Center, Israel
John A Green, Institute of Translational Medicine, University of Liverpool, UK
Murat Gultekin, Turkish Ministry of Health - Cancer Control, Turkey
Annette Hasenburg, Klinik für Frauenheilkunde am Universitätsklinikum Freiburg, Germany
Jeanette Hoel, Norwegian Gynecological Cancer Society, Norway
Annwen Jones, Target Ovarian Cancer, UK
Vesna Kesic, Institute of Obstetrics & Gynecology, Clinical Centre of Serbia, Serbia
Fabrice Lecuru, Hôpital Européen Georges Pompidou, France
Birthe Lemley, KIU - Kræft i underlive, Denmark
Isabel Mortara, ENGAGE, Switzerland
Jan Oosterwijk, Universitair Medisch Centrum Groningen, The Netherlands
Denis Querleu, Institut Claudius Regaud, France
Salid Sehouli, Charité, Campus Virchow Clinic, Germany
Cristiana Sessa, Oncology Institute of Southern Switzerland, Switzerland
Barbro Sjölander, Nätverket mot gynekologisk cancer, Sweden
Eleni Timotheadou, Papageorgiou Hospital Thessaloniki, Greece
Sharon O'Toole, Trinity Centre for Health Sciences, St. James's Hospital, Ireland
Luzia Travado, Champalimaud Clinical Centre, Portugal
Marieke van Leeuwen, The Netherlands Cancer Institute, The Netherlands
Monique van Orden, Borstkanker Vereniging Nederland, The Netherlands
Ellen Verschuur, Borstkanker Vereniging Nederland, The Netherlands
Laura Vidal, Institut Clínic Malalties Hemato-Oncològiques (ICMHO), Spain
Ewa Visan, We Patients Foundation, Poland
Maggie Watson, Psychology Research Group Institute of Cancer Research UK, UK
Nicole Zernik, Europa Donna, France
Miri Ziv, Israel, Israel Cancer Association, Israel

1. ארגון הבריאות העולמי, Globocan 2012. הערכת שיכחות ותמותת מקרי סרטן ברחבי העולם. זמין בכתובת: http://globocan.iarc.fr/Pages/fact_sheets_population.aspx 08.07.14
2. Ferlay J, et al. Eur J Cancer 2013;49:1374-403
3. דפי מידע על סרטן של SEER: סרטן השחלות. SEER 18 2003-2009. זמין בכתובת: <http://seer.cancer.gov/statfacts/html/ovary.html> 01.09.14
4. Pal T et al. Obstet Gynecol 2012; 120; 92part1); 235-240
5. זמין בכתובת: Ovacome <http://www.ovacome.org.uk/beat-ovarian-cancer-with-ovacome.aspx> 08.07.14

עליוה לזעת